

ร่าง

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

(พ.ศ.2554 - 2558)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

กองแผนและงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน	3
บทที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น	19
บทที่ 4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา	26
บทที่ 5 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น	30
บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล	31

บทที่ 1 บทนำ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นแผนระยะยาว เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้กำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนั้น การกำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จึงขึ้นอยู่กับแนวคิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้ายาวนานเพียงใด ประกอบกับข้อมูลปัญหาที่ต้องการแก้ไข

เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต้องมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และระยะเวลาปีสุดท้ายของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉบับปัจจุบัน คือ ปี 2555 ทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2554 – 2556) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ประกอบกับนโยบาย/แนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้มีการมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีดังกล่าว ดำเนินการต่อไปได้ โดยมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนา จึงได้ทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย (พ.ศ.2548 – 2552) และจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย (พ.ศ.2554 – 2558) โดยมีระยะเวลา 5 ปี เพื่อรองรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2554 – 2556) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ต่อไป

ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. เป็นแผนระยะยาวที่กำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
2. เป็นแผนที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต
3. เป็นแผนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ แผนชุมชน และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น
4. เป็นแผนที่สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
4. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นให้ตรงกับปัญหา ความต้องการของประชาชนในอนาคค
5. เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่าง แท้จริง

ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและ รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และ แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูล นำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น
3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอ ผู้บริหารท้องถิ่น
4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ใช้เป็นแนวทางพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
2. ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
3. สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ /ความรับผิดชอบได้ชัดเจน
4. สามารถจัดสรรทรัพยากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2 สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐาน

จังหวัดสุโขทัย มีตราสัญลักษณ์เป็นรูปพ่อขุนรามคำแหงมหาราชพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์พระร่วงทรงประทับบนพระแท่นมณฑลศิลาปกร่องไฟรไฟ้าแผ่นดินให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุข ทรงบริหารราชอาณาจักรแห่งนี้ให้เจริญรุ่งเรืองที่สุดระยะหนึ่งในอดีต

คำขวัญของจังหวัดสุโขทัย

มรดกโลกล้ำเลิศ	กำเนิดลายสือไทย
เล่นไฟลอยกระทง	ดำรงพุทธศาสนา
งามตาผ้าตีนจก	สังคโลก ทองโบราณ
สักการแม่ย่า พ่อขุน	รุ่งอรุณแห่งความสุข

ดอกไม้ประจำจังหวัด

“ดอกบัวหลวง”

ต้นไม้ประจำจังหวัด

“ต้นตาลโตนด”

พันธุ์ไม้มงคลที่ได้รับพระราชทาน

“ต้นมะค่าโมง”

ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขต

จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 440 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ มีเนื้อที่ประมาณ 6,673 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 4.2 ล้านไร่) โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ เขตอำเภอศรีสัชนาลัย ติดต่อกับ อำเภอวังชิ้น อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ และ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศใต้ เขตอำเภอคีรีมาศ และอำเภอกงไกรลาศ ติดต่อกับ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ทิศตะวันออก เขตอำเภอกงไกรลาศ อำเภอศรีสำโรง และอำเภอสวรรคโลก ติดต่อกับ อำเภอพรหมพิราม อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศตะวันตก เขตอำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม ติดต่อกับ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก และอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยตอนเหนือเป็นที่ราบสูงมีภูเขาเป็นพืดยาวมาทางทิศตะวันตก พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบและตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำยมไหลผ่านจากเหนือลงใต้ผ่านพื้นที่อำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีสำโรง อำเภอเมืองสุโขทัยและอำเภอกงไกรลาศ เป็นระยะทางยาวประมาณ 170 กิโลเมตร จังหวัดสุโขทัยมีภูเขานาคย้อมหลายลูก ภูเขาที่มียอดเขาสูงที่สุด คือ เขาหลวง โดยมีความสูง 1,200 เมตร จากระดับน้ำทะเล

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป มีการเปลี่ยนแปลงตามอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.2 องศาเซลเซียส บริเวณที่มีฝนตกมากที่สุดอยู่ตอนบนของจังหวัดบริเวณอำเภอศรีสะเกษ และอำเภอศรีนคร

ประชากร

ประชากรส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวไทยดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในดินแดนนี้มานานแล้ว โดยมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสำเนียงภาษาพูดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง นอกจากนี้ยังมีประชากรที่อพยพมาจากท้องถิ่นอื่นบ้างไม่มากนัก รวมทั้งชนกลุ่มน้อยเป็นชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ม้ง เหม และลีซอ ซึ่งส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในดินแดนแถบนี้มานานแล้ว และอีกส่วนหนึ่งอพยพมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดลำปาง น่าน พะเยา เชียงราย แพร่ ตาก และเพชรบูรณ์ ปัจจุบันชาวเขาเหล่านี้อาศัยอยู่ในเขตตำบลบ้านแก่ง ตำบลแม่สิน และตำบลแม่สำ อำเภอศรีสะเกษ สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองสุโขทัย รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ อำเภอศรีสะเกษ อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอศรีสำโรง อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอบ้านด่านลานหอย อำเภองงไกรลาศ อำเภอกีรีมาศ และอำเภอศรีนคร เป็นอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด สำหรับความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดสุโขทัย โดยเฉลี่ย 95 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

ตารางแสดงจำนวนประชากร ณ เดือนธันวาคม 2552

อำเภอ	พื้นที่	จำนวน					ประชากร		รวม	จำนวนบ้าน
		หมู่บ้าน	ตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	ชาย	หญิง		
เมืองสุโขทัย	581.474	86	9	1	3	8	50,989	55,189	106,178	35,306
สุวรรณภูมิ	586.192	117	13	1	2	10	42,155	44,703	86,858	28,918
ศรีสำโรง	565.731	118	13	0	1	12	34,823	37,554	72,377	22,455
ศรีสะเกษ	2,050.51	134	11	0	2	8	45,980	47,674	93,654	30,821
กงไกรลาศ	502.382	109	11	0	1	10	31,340	32,741	64,081	19,263
กีรีมาศ	521.892	100	10	0	2	9	27,850	28,683	56,533	15,649
ทุ่งเสลี่ยม	569.932	59	5	0	2	4	24,754	25,208	49,962	15,066
บ้านด่านลานหอย	1,018.11	71	7	0	2	6	23,344	22,938	46,282	13,088
ศรีนคร	199.865	49	5	0	1	5	13,041	13,847	26,888	8,722
รวม	6,596.09	843	84	2	16	72	294,276	308,537	602,813	189,288

ที่มา : จากที่ทำการปกครองจังหวัด

การปกครองและการบริหารราชการ

จังหวัดสุโขทัย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 84 ตำบล 843 หมู่บ้าน แบ่งการบริหารราชการออกเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง จำนวน 47 หน่วยงาน
- หน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 37 หน่วยงาน
- หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 9 หน่วยงาน (รวมไปรษณีย์ และโทรศัพท์)
- หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 91 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 72 แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดสุโขทัยเคยได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่อุดมไปด้วยป่าไม้มีค่าหลายชนิด เช่น ไม้สัก ไม้เบญจพรรณ ไม้กระยาเลย และของป่าต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันป่าไม้ได้ถูกทำลายลงจนเหลือเนื้อที่ป่าไม้ น้อยลง สาเหตุสำคัญ คือความต้องการที่ดินอันเป็นปัจจัยของการผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจธุรกิจก่อสร้าง และค่านิยมของประชาชนในการใช้ไม้ประดับตกแต่งบ้าน

นอกจากป่าไม้แล้วจังหวัดสุโขทัยยังมีแหล่งแร่ธาตุที่สำคัญหลายชนิด ได้แก่ หินอ่อน หินปูน พลวง ดินขาว เมงกานีส ฟลูออไรด์ และแรรัตนชาติ นอกจากนี้ยังมีแร่ธาตุที่มีการขุดพบแต่ยังไม่ นำมาใช้ประโยชน์ คือ ทองแดง และเหล็ก แหล่งแร่ที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัยมีอยู่แถบภูเขาทางด้าน ตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณอำเภอศรีสัชนาลัย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำยม เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่สุดของจังหวัดสุโขทัย ในการทำการเกษตรและการอุปโภค บริโภค มีต้นน้ำอยู่ที่สันเขาผีปันน้ำ จังหวัดแพร่ ไหลจากทางเหนือสู่ทางใต้ผ่านอำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอสวรรคโลก อำเภอเมืองสุโขทัย และอำเภอกงไกรลาส ระยะทางประมาณ 170 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่มีความลาดเทสูงโดยเฉพาะช่วงต้นน้ำ จึงเป็นปัญหาในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำในแม่น้ำ คือในฤดูฝนจะมีน้ำมากเกินความต้องการและไหลลงสู่ทางได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณที่ราบลุ่มเป็นเหตุให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ส่วนในฤดูแล้ง น้ำมีปริมาณน้อย ลำน้ำจะแห้งขอดเป็นช่วงทำให้ขาดแคลนน้ำในการเกษตร แต่ในปัจจุบันได้มีการสร้างแหล่งเก็บน้ำถาวรเป็นช่วง ๆ นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำลำพัน ห้วยแม่มอก ซึ่งลำน้ำเหล่านี้ต่างก็มีปัญหา ปริมาณน้ำมากเกินไปในฤดูฝนและขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพที่สำคัญของชาวจังหวัดสุโขทัย คือ การเกษตรกรรม ทำให้เศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผลผลิตการเกษตรกรรม และอื่น ๆ ดังนี้

1. **ด้านการเกษตร** เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินถือครองของตนเอง ได้แก่ พื้นที่ทำนา พื้นที่ปลูกพืชไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผล และพื้นที่ปลูกพืชผัก โดยในสภาพพื้นที่ไร่อะไรเกษตรกรมีการปลูกพืชหมุนเวียนปลูกข้าวโพด ตามด้วยพืชตระกูลถั่วต่าง ๆ อ้อย ฝ้าย รวมทั้งผลไม้ต่างๆ ส่วนในสภาพนามีการปลูกข้าวนาปีเพียงอย่างเดียว และสภาพนาในเขตชลประทาน ฤดูฝนปลูกข้าวนาปี ฤดูแล้งปลูกข้าวนาปรัง พืชตระกูลถั่วแดงโม ยาสูบ และพืชผักต่าง ๆ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพดสำหรับเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และใบยาสูบ

2. **ด้านปศุสัตว์** ประชากรภาคการเกษตรทั้งจังหวัดประกอบอาชีพด้านการกสิกรรมเป็นหลัก โดยมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดตามลำดับความสำคัญ 4 ชนิด ได้แก่ โคเนื้อ โคนม สุกร และไก่พื้นเมือง

3. **ด้านประมง** จากลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางกายภาพของแม่น้ำยม มีลุ่มน้ำสาขาห้วย หนอง คลอง บึง เชื่อมต่อหลายสายกระจายทั่วทุกอำเภอ และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาตามธรรมชาติของจังหวัด ในช่วงฤดูน้ำหลากมีปลาแม่น้ำจับชุกชุมและพันธุ์ปลาหลายชนิด ทำรายได้ให้กับเกษตรกรตลอดทั้งปี

4. **ด้านการตลาด** การแปรรูปสินค้าการเกษตรที่ผลิตโดยกลุ่มเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายได้จากผลิตภัณฑ์กล้วย รองลงมาเป็นไวน์ผลไม้ ไข่เค็ม และเนื้อสัตว์ นอกจากนี้ยังมีการประกอบการด้านธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

5. **ด้านอุตสาหกรรม** เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรมทำให้อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการเกษตร โดยใช้วัตถุดิบจากผลิตผลทางการเกษตรในท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และเทคโนโลยีการผลิตไม่ซับซ้อนมาก เช่น โรงสีข้าว โรงงานสกัดน้ำมันพืช โรงงานหีบฝ้าย อู่ซ่อมรถยนต์ เป็นต้น โรงงานอุตสาหกรรมมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปทุกอำเภอในจังหวัดสุโขทัย แต่ที่อำเภอเมืองสุโขทัยและอำเภอสวรรคโลกจะมีจำนวนมากกว่าที่อื่น

การคมนาคมและขนส่ง

ทางรถยนต์ จังหวัดสุโขทัยมีเส้นทางคมนาคมสภาพดีเชื่อมโยงถึงกันระหว่างตำบลระหว่างอำเภอ และระหว่างจังหวัด โดยมีทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัดใช้เดินทางติดต่อภายในเขตจังหวัด รวมทั้งเดินทางสู่จังหวัดใกล้เคียงได้โดยสะดวก ซึ่งระยะทางที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์กับจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่

สุโขทัย – อุดรดิต์	115 กม.
สุโขทัย – พิษณุโลก	58 กม.
สุโขทัย – ตาก	80 กม.
สุโขทัย – แพร่	187 กม.
สุโขทัย – กำแพงเพชร	78 กม.
สุโขทัย – นครสวรรค์	203 กม.

ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟเพียง 2 อำเภอ ได้แก่ สถานีรถไฟสวรรคโลก และสถานีรถไฟศรีนคร โดยมีต้นสายที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผ่านจังหวัดพิษณุโลก และสถานีรถไฟชุมทางบ้านฉาง จังหวัดอุตรดิตถ์ ผ่านอำเภอศรีนคร และอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

ทางอากาศ ใช้สนามบินจังหวัดพิษณุโลกมีระยะทางห่างจากจังหวัดสุโขทัย 60 กิโลเมตร โดยบริษัทการบินไทย จำกัด และสนามบินอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยบริษัทการบินกรุงเทพ จำกัด ซึ่งมีเที่ยวบินภายในประเทศสายกรุงเทพฯ – สุโขทัย (ไป-กลับ) สายสุโขทัย – เชียงใหม่ (ไป – กลับ)

จังหวัดสุโขทัย มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 13 แห่ง มีสถานบริการโทรคมนาคม 2 แห่ง คือ อำเภอเมืองสุโขทัย และอำเภอสวรรคโลก

จังหวัดสุโขทัย มีสถานวิทยุกระจายเสียง 4 แห่ง คือ

1. สถานีวิทยุองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) FM. ตั้งอยู่ตำบลยางซ้าย อำเภอเมืองสุโขทัย
2. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย FM. ตั้งอยู่ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมืองสุโขทัย
3. สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพอากาศที่ 3 FM. ตั้งอยู่ตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภองงไกรลาศ
4. สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพอากาศที่ 3 AM. ตั้งอยู่ตำบลปากแคว อำเภอเมืองสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัย มีสถานีรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ 3 ช่อง ได้แก่ ช่อง 3 , 9 ตั้งอยู่อำเภองงไกรลาศ และช่อง 7 ตั้งอยู่อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาหลวง) อำเภอคีรีมาศ

จังหวัดสุโขทัย มีชุมสายโทรศัพท์ 21 แห่ง ในจำนวนนี้มีบ้านพักอาศัยเป็นประเภทผู้เช่าเลขหมายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ภาคธุรกิจ

การสาธารณสุข

การไฟฟ้า ได้รับบริการไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุโขทัย ซึ่งได้รับกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย แบ่งการบริหารงานออกเป็นจุดรวมงาน 2 แห่ง ได้แก่

1. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุโขทัย รับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอคีรีมาศ อำเภองงไกรลาศ อำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภอศรีสำโรง
2. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสวรรคโลก รับผิดชอบพื้นที่อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีนคร อำเภอทุ่งเสลี่ยม และอำเภอศรีสำดัย

การประปา มีที่ทำการประปา 5 แห่ง ได้แก่

1. สำนักงานประปาสุโขทัย ให้บริการครอบคลุมพื้นที่เขตอำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอคีรีมาศ อำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภองงไกรลาศ
2. สำนักงานประปาสวรรคโลก ให้บริการครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีนคร

3. สำนักงานประปาศรีสัชนาลัย ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย
4. สำนักงานประปาศรีลำโรง ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอสรีลำโรง
5. สำนักงานประปาทุ่งเสลี่ยม ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอทุ่งเสลี่ยม

การศึกษา

จังหวัดสุโขทัยมีสถาบันการศึกษาครอบคลุมทุกระดับตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานจนถึงระดับปริญญาโท โดยแบ่งออกเป็นสถาบันการศึกษาแยกตามสังกัด ดังนี้

1. สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 12 แห่ง คือ

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตั้งอยู่ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภองงไกรลาศ อำเภอกิ่วมาศ และอำเภอบ้านด่านลานหอย มีโรงเรียนในความรับผิดชอบของรัฐบาลตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 - ม.6 จำนวน 155 แห่ง และของเอกชน ตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 – ปวส. จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 160 แห่ง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตั้งอยู่ตำบลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่รับผิดชอบ คือ อำเภอสวรรคโลก อำเภอสรีลำโรง อำเภอสรีสัชนาลัย อำเภอทุ่งเสลี่ยม และอำเภอสรีนคร มีโรงเรียนในความรับผิดชอบของรัฐบาล ตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 – ม.6 จำนวน 208 แห่ง และของเอกชน ตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 – ม.3 จำนวน 8 แห่ง รวมทั้งสิ้น 216 แห่ง

1.3 ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. สุโขทัย

1.4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสุโขทัย

1.5 วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย

1.6 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย

1.7 วิทยาลัยสารพัดช่างสุโขทัย

1.8 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย

1.9 วิทยาลัยการอาชีพศรีสัชนาลัย

1.10 วิทยาลัยการอาชีพศรีลำโรง

1.11 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุโขทัย

1.12 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุโขทัย

2. สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 1 แห่ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

3. สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 1 แห่ง คือ สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสุโขทัย

ด้านศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดสุโขทัยนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.80 รองลงมาได้แก่ ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.20 มีวัดจำนวน 320 แห่ง สำนักสงฆ์ 147 แห่ง และโบสถ์คริสต์ 4 แห่ง

วัดหลวงในจังหวัดสุโขทัย มีจำนวน 3 แห่ง ดังนี้

1. วัดหนองไผ่พระอารามหลวง อำเภอสวรรคโลก
2. วัดสว่างอารมณ์วรวิหาร อำเภอสวรรคโลก
3. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชวรวิหาร (วัดพระปรางค์) อำเภอศรีสัชนาลัย

ด้านสาธารณสุข

จังหวัดสุโขทัยมีโรงพยาบาลทั่วไป 2 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง สถานีอนามัย 118 แห่ง สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง และคลินิกทุกประเภท 157 แห่ง

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไปเหตุการณ์ปกติ คดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ คดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินมีเกิดขึ้นน้อย ประชาชนส่วนใหญ่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและหัตถกรรม

1. งานลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ เป็นงานประเพณีที่จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือนสิบสองของทุกปี ณ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยมีกิจกรรมในงาน เช่น การลอยกระทงจุดประทีปโคมไฟ พลุตะไล ไฟพะเนียง การละเล่นพื้นบ้าน ขบวนแห่ต่างๆ ระบายโบราณคดีชุดสุโขทัย ฯลฯ

2. งานวันพ่อบุญรามคำแหงมหาราช เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงพระมหากษัตริย์ของพระองค์ที่ทรงมีต่อไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ในวันที่ 17 มกราคมของทุกปี ณ บริเวณพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์ โดยมีกิจกรรมในงาน เช่น การทำบุญตักบาตรและพิธีทางศาสนา ขบวนสักการพ่อบุญ การแสดงแสง-เสียง เรื่องอนุภาพพ่อบุญรามคำแหง ตลอดจนการแสดงนาฏศิลป์และมหรสพต่าง ๆ

3. งานประเพณีสงกรานต์น้ำโยยทาน จัดขึ้นเพื่อสืบทอดลักษณะประเพณีดั้งเดิมของคนสุโขทัย ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี ณ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

4. งานพิชิตยอดเขาหลวง โดยจัดให้นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไปได้เดินทางขึ้นสู่ยอดเขาหลวง ณ อุทยานแห่งชาติรามคำแหง อำเภอกิ่วต๊อด เป็นระยะทาง 4 กิโลเมตร ซึ่งเป็นยอดเขาสูง 1,200 เมตรจากระดับน้ำทะเล จัดประมาณวันเสาร์-อาทิตย์ของเดือนธันวาคมทุกปี

5. งานประเพณีช้างบวชพระ (บวชช้าง) เป็นงานประเพณีอุปสมบทของชาวบ้านตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย กำหนดจัดงานวันที่ 7-8 เมษายนของทุกปี โดยเป็นการอุปสมบทหมู่แห่ด้วยช้างเป็นขบวนประมาณ 20 – 30 เชือก มีการตกแต่งนาคและช้างอย่างสวยงามและมีการประกวดระหว่างเจ้าภาพที่นัดหมายกันมาทุกปี

6. เครื่องสังคโลก เป็นผลิตภัณฑ์แบบเครื่องสังคโลกสมัยดั้งเดิมโดยช่างฝีมือคนสุโขทัย มีจำหน่ายและผลิตที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย

7. เครื่องปั้นดินเผา ตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ นอกจากนั้นยังมีจำหน่ายสองฝั่งถนนสายสุโขทัย - กำแพงเพชร

8. ทองโบราณ เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องประดับทำด้วยทองคำเลียนแบบเครื่องประดับสมัยสุโขทัย มีแหล่งผลิตและจำหน่ายอยู่ที่ตำบลท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย

9. ผ้าซิ่นตีนจก เป็นผ้าทอพื้นเมืองที่มีลวดลายสวยงามและมีชื่อเสียงของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีแหล่งผลิตส่วนใหญ่อยู่ที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย

สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

1. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งอยู่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย มีพื้นที่ประมาณ 70 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุโขทัยไปทางจังหวัดตาก 12 กิโลเมตร บนทางหลวงหมายเลข 12 (ถนนจรดวิถีถ่อง เส้นสุโขทัย-ตาก) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย มีพื้นที่ครอบคลุมเมืองสุโขทัย โดยมีโบราณสถานเกือบ 200 แห่งที่ได้ทำการบูรณะซ่อมแซมแล้ว และอยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ดังนี้

1.1 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง เป็นแหล่งรวบรวมโบราณวัตถุสมัยสุโขทัย เช่น พระพุทธรูป เครื่องถ้วยชามสังคโลก ศิลารึก ท่อน้ำ ระบบชลประทานสมัยสุโขทัย ฯลฯ

1.2 พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ประทับนั่งห้อยพระบาทบนพระแท่นมณีศิลอาสน์ ขนาดของพระบรมรูป 2 เท่าของพระองค์จริง

1.3 วัดมหาธาตุ เป็นวัดใหญ่กลางเมือง มีความสำคัญมากที่สุดของจังหวัด ถือได้ว่าเป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง ศาสนสถานที่วัดสะท้อนถึงสถาปัตยกรรมที่แสดงให้เห็นถึงศิลปะสมัยสุโขทัย ได้แก่ รัตนเจดีย์ ซึ่งเป็นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ หรือเรียกว่า “เจดีย์ดอกบัวตูม”

1.4 วัดพระพายหลวง เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ มีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากวัดมหาธาตุ มีคูน้ำล้อมรอบ มีปรางค์ 3 องค์ เป็นปรางค์ประธานของวัดทำด้วยศิลาแลงศิลปะสมัยลพบุรี

1.5 วัดศรีสวาย ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีฉากธรรมชาติและศิลปะที่น่าสนใจ คือ ปรางค์ 3 องค์ ซึ่งเป็นปรางค์ประธานแบบศิลปะสมัยลพบุรี ล้อมรอบด้วยกำแพงศิลาแลง

1.6 วัดสระศรี ตั้งอยู่เกาะกลางสระใหญ่กลางเมืองที่เรียกว่า “ตระพังตะกวน” มีเจดีย์ทรงลังกาเป็นเจดีย์ประธานของวัด ด้านหน้าเจดีย์มีวิหารขนาดใหญ่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ด้านหน้าของวิหารเป็นพระอุโบสถตั้งอยู่เกาะกลางเล็ก ๆ ทางด้านทิศใต้ของเจดีย์ประธานมีเจดีย์ทรงลังกาผสมศรีวิชัยขนาดเล็กสวยงามอยู่ด้วย

1.7 วัดสะพานหิน อยู่ในบริเวณอรัญญิก ห่างจากวัดมหาธาตุ 2,930 เมตร อยู่บนเนินเขาสูงประมาณ 200 เมตร มีทางปูด้วยหินชนวนไปสู่วิหารก่อด้วยอิฐหนา มีพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืน ปรางค์ประธานอกัย สูง 12.50 เมตร หันพระพักตร์ทางด้านทิศตะวันออก เรียกว่า “พระอัฐารศ”

1.8 วัดศรีชุม ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ มีมณฑปขนาดใหญ่ ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นขนาดหน้าตักกว้าง 11.30 เมตร จารึกสุโขทัยเรียกว่า “พระอจนะ”

1.9 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองด้าน ทิศเหนือ บริเวณด้านหน้าวัดพระพายหลวงเป็นสถานที่บริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว หุ่นจำลองเมืองสุโขทัย

2. พระพุทธอุทยานสุโขทัย ตั้งอยู่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีพระพุทธรูป จำลองของสุโขทัย 9 องค์ เรียกว่า “9 พระพุทธสดแผ่นดิน” ประกอบด้วย พระพุทธรูปปางลีลา พระร่วง โรจนฤทธิ์ พระศาสดา พระพุทธชินสีห์ พระพุทธสิหิงค์ หลวงพ่อร่วง พระสุโขทัยไตรมิตร พระศรีศากยมุนี และพระพุทธไสยาสน์

3. ศาลพระแม่ย่า ตั้งอยู่หน้าศาลากลางจังหวัด ถนนนิกรเกษม (ริมแม่น้ำยม) เป็นที่ ประดิษฐานเทวรูปพระแม่ย่า ทำด้วยศิลาสลัก พระพักตร์ยาว พระหนุเสี่ยม พระเกตุมาลาขาว ประดับเครื่องทรง แบบนางพญา สูงประมาณ 1 เมตร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยพ่อขุนรามคำแหง เพื่ออุทิศให้กับแม่ คือ นางเสือง และมีการจัดงานเฉลิมฉลองทุกปีในเดือนกุมภาพันธ์ เรียกว่า “งานพระแม่ย่า”

4. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่อำเภอศรีสัชนาลัย มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 45.14 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 52 กิโลเมตร และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจาก องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เช่นเดียวกับอุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

4.1 วัดพระศรีมหาธาตุ (วัดพระบรมธาตุเมืองเชลียง หรือวัดพระปรารักษ์) สิ่งสำคัญภายใน วัด มีพระปรารักษ์องค์ใหญ่ก่อด้วยศิลาแลง ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้าง 22.5 เมตร ด้านหน้าพระปรารักษ์มีบันได ขึ้นไปสู่ซุ้มประตูเข้าองค์ปรารักษ์ ซึ่งมีพระปรารักษ์องค์เล็กตั้งอยู่กลางห้องเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

4.2 วัดช้างล้อม เป็นวัดสำคัญของเมือง มีเจดีย์ทรงลังกาองค์ใหญ่เป็นหลักของวัด ที่ฐาน เจดีย์มีช้างปูนปั้นยืนหันหลังชนผนังเจดีย์อยู่โดยรอบอยู่ตามมุมเจดีย์ทั้ง 4 ทิศ จำนวน 39 เชือก

4.3 วัดนางพญา เป็นวัดที่มีลวดลายปูนปั้นงดงามมากปรากฏอยู่บนซากผนังวิหารด้าน ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นวิหารขนาดเจ็ดห้อง เจดีย์ของวัดทำด้วยศิลาแลงสูงใหญ่มีสภาพสมบูรณ์ และ มีบันไดขึ้นไปบนเจดีย์

4.4 วัดเขาพนมเพลิง ตั้งอยู่บนยอดเขาเตี้ย ๆ ของเมืองเก่าศรีสัชนาลัย สิ่งที่สำคัญของวัด อยู่ที่เจดีย์ศิลาแลง และวิหารใหญ่ด้านหน้า ด้านหลังของเจดีย์มีมณฑปเล็ก ๆ หลังหนึ่งตั้งอยู่

4.5 วัดเขาสวรรคตคีรี อยู่ทางทิศตะวันตกห่างจากยอดเขาพนมเพลิง 200 เมตร มีความสูงกว่า ยอดเขาพนมเพลิงเล็กน้อย เป็นที่ตั้งของพระเจดีย์ที่มีรูปเป็นองค์ระฆังคว่ำใหญ่โตและสูงมาก

4.6 วัดเจดีย์เจ็ดแถว นับว่ามีความสวยงามกว่าวัดอื่นในเมืองสุโขทัย เพราะมีเจดีย์แบบต่าง ๆ มากมาย ทั้งที่เป็นศิลปะสุโขทัยแท้ และศิลปะแบบศรีวิชัยผสมสุโขทัย

4.7 ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะน้อย อำเภอศรีสัชนาลัย ห่างจาก อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เลียบแม่น้ำยมไปทางทิศเหนือ 6.5 เมตร เป็นบริเวณที่มีการค้นพบเตาเผา เครื่องถ้วยชามสังคโลกกว่า 500 เตา โดยมีโบราณวัตถุแสดงถึงวิวัฒนาการเครื่องถ้วยสมัยโบราณหลายชนิด

5. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรคมนาถ ตั้งอยู่ที่ตำบลวังไม้ขอน อำเภอสวรรคโลก ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยม จัดแสดงประติมากรรมสมัยต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นพระพุทธรูปในยุคสมัยต่าง ๆ และเครื่องถ้วยสังคโลก รวมทั้งแสดงเครื่องถ้วยสมบัติได้ทะเลทั้งมได้จากแหล่งเรือจมในอ่าวไทยอีกด้วย

สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1. อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาหลวง) ตั้งอยู่ที่อำเภอกีรีมาศ ห่างจากตัวเมืองสุโขทัย ประมาณ 30 กิโลเมตร เนื้อที่ประมาณ 213,126 ไร่ เป็นอุทยานที่มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ และมีธรรมชาติสวยงามเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจชมธรรมชาติและชมพระอาทิตย์ขึ้น - ตก

2. อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (ป่าคา) ตั้งอยู่บ้านป่าคา ตำบลบ้านแก่ง อำเภอสรีสัชนาลัย ห่างจากที่ว่าการอำเภอสรีสัชนาลัย 47 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 133,250 ไร่ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง ลักษณะการท่องเที่ยวในอุทยานเหมาะแก่การเดินป่าและพักผ่อน

3. สวนหลวงพระร่วงเฉลิมพระเกียรติ (ทุ่งแม่ระวิง) ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลป่ากุมเกาะ อำเภอสวรรคโลก มีเนื้อที่ทั้งหมด 830 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่น้ำ 645 ไร่ พื้นดิน 185 ไร่ เป็นเกาะน้ำล้อมรอบ

4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าถ้ำเจ้าราม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง ตำบลทุ่งเสลี่ยม ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม ตำบลดงลิ้นจี่ อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย และในพื้นที่ ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีเนื้อที่ 15,875 ไร่ หรือประมาณ 24.5 ตารางกิโลเมตร โดยทิศเหนือ จดแนวเขตอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย พื้นที่ตำบลกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ทิศใต้จดแนวเขตป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่มอก - แม่พันลำ เขตพื้นที่ตำบลดงลิ้นจี่ อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย ทิศตะวันออกจดแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่มอก-แม่พันลำ พื้นที่ตำบลนาขุนไกร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ทิศตะวันตก จด อุทยานแห่งชาติแม่ระ อำเภอกัน อำเภอลำปาง และพื้นที่ของราษฎร

สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ

1. วัดทุ่งเสลี่ยม ตั้งอยู่บ้านทุ่งเสลี่ยม หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งเสลี่ยม อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญ ซึ่งพระพุทธรูปหินทรายปางนาคปรกที่งดงามที่สุดองค์หนึ่ง และในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ของทุกปีจะมีการจัดงานสักการะหลวงพ่อบุญ โดยมีพุทธศาสนิกชนจากอำเภอทุ่งเสลี่ยม และจากอำเภอต่างๆ ทั่วทุกจังหวัดมาร่วมงานสักการะหลวงพ่อบุญเป็นจำนวนมาก ในงานจะมี ขบวนแห่ครัวทาน ขบวนพานพุ่มที่สวยงาม

2. วัดพิพัฒน์มงคล ตั้งอยู่ที่ตำบลทุ่งเสลี่ยม อำเภอทุ่งเสลี่ยม เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทองคำ เรียกว่า พุทธสุโขโพธิ์ทอง ทำด้วยทองคำแท่นหนัก 9 กิโลกรัม อายุราว 500 ปี สมัยสุโขทัยยุคกลาง ประทับนั่ง ปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง 22.5 เซนติเมตร (9 นิ้ว) ภายในวัดมีเนื้อที่กว้างขวางจัดเป็นอุทยานการศึกษา และเป็นสถานที่ฝึกอบรมพัฒนาจิต

3. วัดบ้านชาน ตั้งอยู่ตำบลบ้านชาน อำเภอศรีสำโรง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป สมัยสุโขทัยตอนต้น 3 องค์ ซึ่งมีลักษณะงดงาม ชาวบ้านเรียกว่า พระสามพี่น้อง โดยประดิษฐานเรียงลำดับ จากองค์ล่าง องค์กลาง และองค์บนสุด

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้รับการคิดสรรเป็นสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย จังหวัดสุโขทัย ระดับ 5 ดาว ลำดับที่ 1 - 3 ได้แก่

ประเภทอาหาร

ลำดับที่ 1 ก๋วยเตี๋ยองทอง หมู่ที่ 5 ตำบลหนองตูม อำเภอกงไกรลาศ

ลำดับที่ 2 น้ำมันพืชถั่วเหลืองสรทอง ตำบลเมืองสวรรคโลก อำเภอสวรรคโลก

ลำดับที่ 3 น้ำปลา หมู่ที่ 12 ตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ

ประเภทเครื่องดื่ม

ลำดับที่ 1 ไวน์เมรัยพ่อขุน หมู่ที่ 9 ตำบลสามเรือน อำเภอศรีสำโรง

ลำดับที่ 2 ไวน์ผลไม้ไทย หมู่ที่ 6 ตำบลคลองกระจง อำเภอสวรรคโลก

ลำดับที่ 3 สมุนไพรแปรรูป หมู่ที่ 4 ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านด่านลานหอย

ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

ลำดับที่ 1 เครื่องประดับทองลายโบราณ หมู่ที่ 5 ตำบลท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย

ลำดับที่ 2 เครื่องประดับเงินลายโบราณ หมู่ที่ 5 ตำบลท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย

ลำดับที่ 3 ผ้าทอพื้นเมืองสำเร็จรูป หมู่ที่ 1 ตำบลวังน้ำขาว อำเภอบ้านด่านลานหอย

ประเภทเครื่องใช้และเครื่องประดับ

ลำดับที่ 1 ตุ้มไม้สักลายโบราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมืองสุโขทัย

ลำดับที่ 2 ไม้กวาดดอกหญ้า หมู่ที่ 2 ตำบลนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง

ลำดับที่ 3 ไม้กวาดดอกหญ้า หมู่ที่ 4 ตำบลราวต้นจันทร์ อำเภอศรีสำโรง

ประเภทศิลปะประติมากรรมและของที่ระลึก

ลำดับที่ 1 เครื่องเคลือบดินเผา หมู่ที่ 12 ตำบลเกาะตาเลี้ยง อำเภอศรีสำโรง

ลำดับที่ 2 เครื่องปั้นดินเผา หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งหลวง อำเภอกิรีมาศ

ลำดับที่ 3 เครื่องปั้นดินเผา หมู่ที่ 5 ตำบลหนองอ้อ อำเภอศรีสัชนาลัย

อำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ลักษณะของการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด
 - 1.1 ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด
 - 1.2 เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวม และไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง
 - 1.3 เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง หรือมีผู้ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป
2. การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ควรจะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปในลักษณะดังนี้
 - 2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนจังหวัด โดยการสร้างและพัฒนาระบบการประสานแผนการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพื่อนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสมดุลย์และคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ
 - 2.2 การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ หรือมีการเกี่ยวเนื่องกันหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในลักษณะที่เป็นเครือข่ายหลักในการเชื่อมโยงกับแผนงานโครงการที่ดำเนินการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด
 - 2.3 การจัดการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในระดับจังหวัด และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด
 - 2.4 การส่งเสริมจารีต ประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน และพาณิชย์กรรมของจังหวัด
 - 2.5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล การดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด
 - 2.6 ให้บริการด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล บุคลากร แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

2.7 ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมถ่ายโอนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด “มีหน้าที่ที่ต้องทำ”

3. การให้การสนับสนุนแก่ประชาคม องค์กรประชาชน ควรเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมความสามารถดำเนินการ โดยใช้ศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยไม่ให้การสนับสนุนในลักษณะของการให้สิ่งของหรือการเข้าไปดำเนินการแทน

4. สนับสนุนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในจังหวัดในภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านสาธารณสุขได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

4.1 ต้องเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

4.2 ต้องกำหนดโครงการอันเป็นภารกิจหลักของตนเองตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเสียก่อน แล้วจึงสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

4.3 ต้องคำนึงถึงสถานะทางการคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

ภารกิจอื่นนอกจากภารกิจด้านการศึกษาหรือด้านสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสนับสนุนได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นรายกรณีไป

5. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ขอรับการสนับสนุนเสนอโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด พร้อมทั้งเหตุผลและรายละเอียดว่าโครงการมีงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินการและมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน ซึ่งต้องแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมในโครงการที่เสนอ

6. การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สนับสนุนเป็นเงิน บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ และปรับปรุง ซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคาร ตลอดจนสิ่งก่อสร้างอื่น ได้ไม่เกินร้อยละสิบของรายได้ของปีงบประมาณที่ผ่านมาโดยไม่รวมเงินอุดหนุนของรัฐ

7. การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะสนับสนุนโดยใช้งบประมาณของตน และดำเนินการแทนก็ได้

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นราชการส่วนท้องถิ่น และเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด

โครงสร้างและกระบวนการบริหารงาน

1. **สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด** ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีจำนวนสมาชิกถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง

2. **นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด** ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งที่มีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย คือ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีจำนวนถือเกณฑ์ตามจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีจำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย 1 สำนักปลัด 5 กอง 1 หน่วย โดยมีหัวหน้าสำนักปลัดและผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบ ส่วนหน่วยตรวจสอบภายในมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบโดยตรง ดังนี้

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ
 - (1) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - (2) ฝ่ายบริหารงานบุคคล
 - (3) ฝ่ายนิติการและการพาณิชย์
 - (4) ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ
 - (1) ฝ่ายกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - (2) ฝ่ายการประชุม
 - (3) ฝ่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิต
3. กองแผนและงบประมาณ แบ่งการบริหารงานออกเป็น 5 ฝ่าย คือ
 - (1) ฝ่ายนโยบายและแผน
 - (2) ฝ่ายงบประมาณและพัฒนารายได้
 - (3) ฝ่ายสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อม

- (4) ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผลแผนงานและโครงการ
- (5) ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ
- 4. กองคลัง แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ
 - (1) ฝ่ายการเงิน
 - (2) ฝ่ายการบัญชี
 - (3) ฝ่ายพัสดุและทรัพย์สิน
 - (4) ฝ่ายเร่งรัดและจัดเก็บรายได้
- 5. กองช่าง แบ่งการบริหารงานออกเป็น 6 ฝ่าย คือ
 - (1) ฝ่ายสำรวจและออกแบบ
 - (2) ฝ่ายก่อสร้างและซ่อมบำรุง
 - (3) ฝ่ายเครื่องจักรกล
 - (4) ฝ่ายผังเมือง
 - (5) ฝ่ายขนส่ง
 - (6) ฝ่ายสาธารณภัย และสิ่งแวดล้อม
- 6. กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบ่งการบริหารงานออกเป็น 2 ฝ่าย คือ
 - (1) ฝ่ายบริหารการศึกษา
 - (2) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 7. หน่วยตรวจสอบภายใน แบ่งการบริหารงานออกเป็น 1 ฝ่าย คือ ฝ่ายตรวจสอบภายใน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีงบประมาณสำหรับใช้บริหารราชการ ประกอบด้วยรายได้ที่จัดเก็บเอง และรัฐบาลจัดสรรให้ จำแนกเป็น

- 1. ภาษีอากรตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- 2. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- 3. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 4. รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 5. รายได้จากการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 6. พันธบัตรหรือเงินกู้ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- 7. เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี
- 8. เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 9. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 10. รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้รับการถ่ายโอนภารกิจการจัดบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานจากกระทรวงคมนาคมและขนส่ง และด้านการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน 2 ภารกิจ
 1. การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนน จำนวน 54 สายทาง
 2. สถานีขนส่ง จำนวน 1 แห่ง
- ด้านการศึกษา วิทยาลัยโอบนโรงเรียน จำนวน 2 แห่ง
 1. โรงเรียนวัดวังสวรรค์ (ประชาบำรุง) ตำบลยางซ้าย อำเภอเมืองสุโขทัย
 2. โรงเรียนวัดคลองโป่ง (ธรรมภาณบำรุง) ตำบลสามเรือน อำเภอสรีสำโรง

บทที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น

3.1 หลักและแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต โดยกำหนดสิ่งที่จะต้องทำในการพัฒนาท้องถิ่นให้ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล/แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

นโยบายของรัฐบาล (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี)

1. นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก
 - 1.1 การสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม(เพื่อการลงทุน/บริโภค)
 - 1.2 การรักษาและเพิ่มรายได้ของประชาชน (ว่างงาน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)
 - 1.3 การลดภาระค่าครองชีพของประชาชน (เรียนฟรี 15 ปี)
 - 1.4 จัดตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ/คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน(กรอ.)
2. นโยบายความมั่นคงของรัฐ
 - 2.1 ปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความมั่นคง
 - 2.2 เสริมสร้าง/พัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศฯ พร้อมรักษาเอกราชฯ และคุ้มครองผลประโยชน์ชาติ
 - 2.3 เสริมสร้างสันติภาพของการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน
 - 2.4 แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ
 - 2.5 เสริมสร้างศักยภาพในการจัดการกับปัญหายาเสพติดข้ามชาติ
3. นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต
 - 3.1 การศึกษา
 - 3.2 แรงงาน
 - 3.3 ด้านสาธารณสุข
 - 3.4 ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
 - 3.5สวัสดิการสังคม และความมั่นคงของมนุษย์
 - 3.6 การกีฬาและนันทนาการ
4. นโยบายเศรษฐกิจ
 - 4.1 การบริหารเศรษฐกิจมหภาค
 - 4.2 ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เกษตร อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว/บริการ การตลาด/การค้า/ลงทุน

4.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต/เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน
ของประเทศ

4.4 พลังงาน

4.5 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5. นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม

7. นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

8. นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

8.1 ประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน

8.2 กฎหมายและการยุติธรรม

8.3 สื่อและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)

วิสัยทัศน์ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้
รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศ ที่มีธรรมาภิบาล
ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่าง
มีศักดิ์ศรี”

พันธกิจ

1. พัฒนาค้นให้มีคุณภาพ คุณธรรมนำความรอบรู้อย่างเท่าทัน
2. เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
3. ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและ
คุณภาพสิ่งแวดล้อม
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของประเทศ
3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
4. การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม
5. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุโขทัย (พ.ศ.2553 - 2556)

วิสัยทัศน์ “สุโขทัยเมืองแห่งมรดกโลก ท่องเที่ยวประทับใจ”

พันธกิจ : พัฒนาเพื่อเป็นเมืองแห่งความสุขและเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนล่าง

เป้าประสงค์ :

1. พัฒนา อนุรักษ์ และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
2. พัฒนาและส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐานปลอดภัย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาด
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของคน ชุมชน และเครือข่าย พื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ :

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน
3. พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

นโยบายการพัฒนาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

1. นโยบายด้านการเมือง

- 1.1 เติบโตและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 1.2 สร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมมือร่วมใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุวัตถุประสงค์ และบังเกิดความสุขแก่ประชาชนโดยส่วนรวม

2. นโยบายด้านเศรษฐกิจ

- 2.1 ส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎรและกลุ่มเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยยึดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ส่งเสริมให้มีความรู้ด้านเทคนิค และหลักวิชาการ ที่ถูกต้องแก่เกษตรกร โดยมุ่งจัดทำโครงการคืนข้าวให้น้ำ คืนปลาให้น้ำ ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
- 2.2 การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นพื้นฐาน ตลอดจนสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้สอดคล้องเพียงพอกับความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด
- 2.3 พัฒนาและปรับปรุงเส้นทางหลัก ๆ ที่เชื่อมต่อหรือคาบเกี่ยวระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกินศักยภาพของหน่วยงานที่จะดำเนินการได้ ให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยแก่ประชาชน

2.2 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และสาธารณสุข โภค เช่น ขุดสระเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ขุดลอกปรับปรุงคูคลองที่ตื้นเขิน

2.3 พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์เส้นทางหลัก ๆ และเส้นทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่น ๆ ของจังหวัดสุโขทัยควบคู่ไปด้วย

3. นโยบายด้านสังคม

3.1 จัดการด้านสังคมสงเคราะห์ การช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ

3.2 ส่งเสริมการเล่นกีฬาและออกกำลังกายโดยจัดให้มีสนามกีฬา อุปกรณ์การกีฬา พร้อมทั้งจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสันทนาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน

3.3 จัดทำผังเมืองรวมตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ประชาชน และสถาบันการศึกษาในการทำนุบำรุง พัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.5 สนับสนุนด้านการจัดการศึกษาตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอน

4. นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น มีส่วนร่วมในการป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการพัฒนา

5. นโยบายด้านการบริหารจัดการ

4.1 บริหารงานโดยใช้หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาและคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

4.2 สร้างเสริมความเข้าใจแก่ข้าราชการและพนักงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยส่งเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่ส่วนกลาง หรือสถาบันการศึกษาจัดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.3 จัดสวัสดิการให้กับข้าราชการ และพนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 จัดให้มีอาคารสถานที่อย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ปรับปรุงโครงสร้างระบบงาน ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และภารกิจในการให้บริการสาธารณะ และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามกฎหมายให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว ต่อเนื่อง และเกิดผลดีต่อประชาชน

1.2 ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

ผลของการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตามประเด็นการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาจังหวัด และนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย มีระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2554 - 2558) แบ่งออกเป็น 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี

ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา

1. ปัญหาคุณภาพชีวิตประชาชนท้องถิ่น
2. ปัญหาเส้นทางคมนาคมขนส่ง ภัยแล้ง อุทกภัย
3. ปัญหาการเป็นเมืองผ่านสำหรับนักท่องเที่ยว
4. การบูรณาการและการประสานความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น

พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เขตจังหวัดสุโขทัยและประชาชนในเขตจังหวัดสุโขทัย

การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต

1. ประชาชนอยู่ดี กินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 2. แก้ไข/ป้องกันปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง
 3. เป็นจุดพักสำหรับนักท่องเที่ยว ทำให้เพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจด้านท่องเที่ยว
 4. มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และหน่วยงานของรัฐ/ประชาชนทั่วไป
- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่น ด้วยเทคนิค SWOT Analysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) จากสภาพพื้นที่และสภาพปัญหาที่จังหวัดสุโขทัยประสบอยู่ ดังนี้

จุดแข็ง

1. พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการเกษตร และอาชีพที่สำคัญของประชากรในจังหวัดสุโขทัยคือการทำนา การปลูกพืชไร่ต่าง ๆ การทำสวนผลไม้ ร่องลงมา ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ การทำประมงน้ำจืด และการถือครองที่ดินทางการเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรมีพื้นที่เป็นของตนเอง ดังนั้น ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดสุโขทัยจึงขึ้นกับผลผลิตและราคาสินค้าเกษตรกรรมเป็นหลัก

2. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสุโขทัยและอำเภอสรีสัชนาลัย และด้วยความงดงามที่โดดเด่น อันเป็นตัวแทนของศิลปกรรมสยามในยุคแรกและเป็นต้นกำเนิดในการสร้างประเทศทำให้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก เมื่อปี พ.ศ.2534 จากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของชาติและเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก เป็นจุดเด่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและเกิดผลดีทางด้านเศรษฐกิจตามมาด้วย

3. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และหลักศิลาจารึก มีโบราณสถานที่เป็นวัดเก่าแก่มากมายเรียงราย โดยรอบเขตพระราชวัง และรอบเขตหัวเมืองต่าง ๆ เช่น สวรรคโลก ศรีสัชนาลัย ทำให้รู้ว่าพื้นฐานความเจริญ ในอดีตกาลที่สำคัญมาจากด้านศาสนา ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่ควรส่งเสริมให้ชาวสุโขทัยตระหนักถึงการเป็นคนที่มีจิตใจงดงาม ไม่เกิดปัญหาทางสังคม ช่วยให้อุณหภูมิชีวิตของประชาชนดีขึ้น ประกอบกับสภาพโดยทั่วไป เหตุการณ์ปกติ ประชาชนส่วนใหญ่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4. ประชากรของจังหวัดสุโขทัยส่วนใหญ่มีการศึกษาก่อนข้างได้มาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ จึงเป็นประโยชน์สำหรับกลุ่มที่ให้ความสนใจด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับกิจการภาครัฐ และการเมือง การปกครองได้ดี

5. พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ไม่ประสบปัญหาแผ่นดินไหวหรือแผ่นดินถล่ม ทำให้เกิดความ ปลอดภัยในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประหยัดงบประมาณในการก่อสร้างและยังสะดวกต่อ การก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการสร้างเส้นทางเศรษฐกิจและเป็นการส่งเสริม คุณภาพชีวิตให้กับประชาชนทางอ้อมและยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งด้วย

จุดอ่อน

1. แม่น้ำยม ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ได้อาศัยน้ำในการทำการเกษตร อุปโภค บริโภค เป็นแม่น้ำที่มีความลาดเทสูง โดยเฉพาะช่วงต้นน้ำ ดังนั้นจึงเป็นปัญหาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำในแม่น้ำ โดยฤดูฝนจะมีน้ำมากเกินความต้องการ และไหลลงสู่ทางใต้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณที่ราบลุ่ม ทำให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ในฤดูแล้งน้ำจะมีปริมาณน้อย ลำน้ำจะแห้งขอดเป็นช่วง ขาดแคลนน้ำ เพื่อเกษตรกรรม และยังมีแม่น้ำลำพัน ห้วยแม่มอก ซึ่งลำน้ำเหล่านี้ต่างก็มีปัญหาปริมาณน้ำมากเกินไป ในฤดูฝน และขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

2. จังหวัดสุโขทัยยังมิได้มีการพัฒนาสภาพบ้านเมืองและเส้นทางคมนาคมสายหลักเท่าที่ควร ทำให้เป็นแค่เมืองทางผ่านสำหรับนักท่องเที่ยวไปจังหวัดใกล้เคียงเท่านั้น อีกทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ ทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ยังมิสามารถนำจุดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวออกมาเพื่อดึงดูดความสนใจ จากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร และเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของจังหวัดด้วย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่ผ่านมามีได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ขาดความเป็นรูปธรรมที่แท้จริง ขาดการสร้าง ความมั่นคงทางสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

4. ประชากรส่วนใหญ่ยังคงเอกลักษณ์แห่งความเป็นชาวสุโขทัย คือ กินอยู่แบบไทย ไม่สร้างปัญหา ไม่มีปัญหากับใคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขาดการสอดส่องดูแลการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
5. จากการที่ประสบปัญหาน้ำท่วมทุกปี ทำให้เป็นผลเสียต่อเส้นทางคมนาคมและพื้นผิวจราจร

โอกาส

1. พื้นที่ลุ่มน้ำยมควรมีการจัดการทรัพยากรต้นน้ำที่ดี เพื่อให้มีปริมาณน้ำเพียงพอในการอุปโภคบริโภค อย่างยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาปรับปรุงคลองบังคับน้ำ ความคุมการส่งและระบายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพ และมีการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำถาวรเป็นช่วง ๆ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหากล้งแล้งและอุทกภัย
2. แหล่งรายได้ที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดดีขึ้น ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้าจากผลิตภัณฑ์การเกษตรที่ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการผลิตอุตสาหกรรมเกษตรที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นหลายชนิดเนื่องจากจังหวัดสุโขทัยเป็นเมืองเกษตรกรรม นอกจากนั้นยังมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เป็นที่รู้จักทั่วโลก และมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมต่อเป็นทางผ่านไปยังหัวใหญ่ ๆ เช่น พิชญโลก นครสวรรค์ เชียงใหม่ เชียงราย ฯลฯ
3. การดำเนินงานตามนโยบายชุมชนเข้มแข็งของภาครัฐจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสวัสดิการทางสังคมของประชาชนจังหวัดสุโขทัยสัมฤทธิ์ผลได้
4. การพัฒนาตามระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้

อุปสรรค

1. การจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำ ในแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาท้องถิ่น ยังขาดการบูรณาการและพิจารณางบประมาณในการดำเนินงานเท่าที่ควร
2. จังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดทางผ่านสำหรับนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจเพื่อเดินทางไปจังหวัดอื่น นอกจากนั้นภาครัฐยังขาดความสนใจและจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวในเชิงระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์ที่โดดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย
3. ขาดการส่งเสริมการก่อสร้าง ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรให้ได้มาตรฐานเท่าที่ควร เนื่องจากเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักและเป็นรายได้สำคัญของประชากรชาวจังหวัดสุโขทัย
4. ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมซึ่งเกิดซ้ำซากเป็นประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
5. ขาดการบูรณาการงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดสุโขทัย เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมการท่องเที่ยว และบริหารภาครัฐที่ดี

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมการท่องเที่ยว พัฒนาเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพ รวมทั้งการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี ตามลำดับ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ต่อไป

บทที่ 4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

4.1 วิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น

“ คืบข้าวให้น้ำ คืบปลาให้น้ำ เศรษฐกิจก้าวหน้า
การศึกษาก้าวหน้า สังคมเป็นสุข คือสุขโขทัยเมืองน่าอยู่ ”

4.2 พันธกิจการพัฒนาท้องถิ่น

1. การสังคมสงเคราะห์/สาธารณสุข/สุขภาพอนามัย
2. ส่งเสริมการศึกษา/การกีฬา/กิจกรรมนันทนาการ
3. การจัดระเบียบชุมชน/สังคม/การรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น
4. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม/ศาสนา/งานประเพณี/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม
6. การก่อสร้าง/บำรุงรักษาถนน/สะพาน/วิศวกรรมจราจร
7. การก่อสร้าง/บำรุงรักษาระบบน้ำเพื่อการบริโภค อุปโภค การเกษตร
8. การก่อสร้าง/บำรุงรักษาระบบน้ำเพื่อป้องกัน/แก้ไขปัญหาการเกิดอุทกภัย
9. การจัดให้มี/บำรุงรักษาไฟฟ้า/ความส่องสว่าง
10. การประชาสัมพันธ์/จัดกิจกรรม/ส่งเสริมการท่องเที่ยว
11. การพัฒนาเศรษฐกิจ/การประกอบอาชีพ
12. การส่งเสริม/เพิ่มศักยภาพบุคลากร/หน่วยงาน
13. การส่งเสริม/เพิ่มศักยภาพ/การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีทางสังคม สาธารณสุข และสุขภาพร่างกายแข็งแรง
2. ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษา การกีฬา และนันทนาการ
3. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินและห่างไกลยาเสพติด
4. ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา งานประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการสืบทอดและอนุรักษ์ให้คงอยู่
5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปราสจากมลพิษ
6. การคมนาคมมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย
7. ประชาชนมีน้ำเพียงพอในการบริโภค อุปโภค และเกษตรกรรม
8. ป้องกัน แก้ไขปัญหาการเกิดอุทกภัยในท้องถิ่น
9. ประชาชนได้รับการบริการสาธารณสุขอุปโภค สาธารณูปการอย่างเพียงพอและทั่วถึง
10. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวทำให้สภาพของเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น

11. ประชาชนมีอาชีพ สร้างรายได้ให้ครอบครัว เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
12. การปฏิบัติงานที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
13. การพัฒนาท้องถิ่นเกิดประโยชน์และแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชน

บทที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไปสู่ การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

องค์ประกอบ ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

6.1 องค์การรับผิดชอบในการติดตามประเมินผล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 หมวด 6 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา กำหนดไว้ดังนี้

ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- (1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- (2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
- (5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตามข้อ 28 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 29 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (3) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น

เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

- (4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

6.2 การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล

การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล เป็นการแสดงถึงวิธีการติดตามและประเมินผลตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา โดยการกำหนดรูปแบบที่จะใช้ในการติดตามและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าได้ดำเนินการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ ตามเป้าหมายภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล

1. แบบที่ 1 แบบช่วยกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตนเอง
2. แบบที่ 2 แบบติดตามผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
3. แบบที่ 3/1 แบบประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์
4. แบบที่ 3/2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาพรวม
5. แบบที่ 3/3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในแต่ละยุทธศาสตร์

6.3 การกำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย กำหนดห้วงระยะเวลาในการติดตามและประเมินผลโดยคำนึงถึงความเหมาะสม โดยกำหนดช่วงเวลาในการติดตามระหว่างการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประเมินผลการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ และในแต่ละปีจะมีการติดตามการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แล้วรายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลต่อนายกองการบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เพื่อนำเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี